

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

Sodr. Zv. Bernot: Nikdar nismo trdili, da na jugu ni organizacij. Istina pa je, da glavnemu odboru niso obračunavale. Ne moremo priznavati tega nereda. Najprej naj se uredi pokrajinske zveze doma, odspodaj navzgor je treba graditi, ne s teorijo odzgoraj. Govoriti je treba predvsem o organizaciji, ki je prvo in temeljno socialistično načelo navzdol; kdor je organiziran, je pa s podpisom pristopne izjave priznal tudi druga načela stranke.

Sodr. dr. Korun (medklic): Tudi oni so lahko socialisti, ki niso organizirani!

Sodr. F. Uratnik predlaga konec govorniške liste. Predsednik daje predlog na glasovanje. Predlog je bil sprejet soglasno.

Sodr. Fran Svetek (Moste pri Ljubljani): Ne bi hotel reči, da je pri nas vse dobro, drugod pa vse za nič. Tudi v ostalih pokrajinah si stojita nasproti dve struji. Na oni strani so tisti, ki se organizacijske ideje še niso domislili. Golouh je pri nas — recimo na Kranjskem — osovražen kot komunist in kot socialist in torej nima nikjer zaslombe. — Lapčević pa je bil tisti, ki je n. pr. na Jesenicah razbijal organizacijo.

Koračjanci imajo nekaj organizacij in so v pogledu ciljev jasno ločeni od vsake anarhije. Če bi hoteli kritizirati, bi mogli samo to, o čemer smo včeraj govorili — to je boj med dvema svetovoma.

Pokret mora priti od spodaj navzgor. Iz Slovenije to ne more priti tja. Tudi v organizacijah na jugu se bodo pojavili ljudje, ki bodo prinesli novodobno delo. Kar je povedal s. Bernot, je popol-

noma točno. Na Hrvaškem je Občinski radnički savez silna organizacija, ki stoji precej nepomirljivo napram vsem, ki so delali proti socializmu.

Glavni odbor ne bo delal dobro, dokler ne bo organizacije, posebno ker ni izvoljen. Zato tudi ne moremo imeti zupanja. Imeti pa hočemo zvezo v državi. Priznavali bomo vsak odbor, ki bo izvoljen od članstva. V glavni odbor ne moremo torej pošiljati delegatov, ne smemo pa prekinjati vezi z ostalimi pokrajinami. Pokrajinski odbor naj skrbi, da se bo zadeva uredila kolikor mogoče enotno.

Mariborsko vprašanje je produkt srbskega centrumaštva. Maribor sam na sebi je lahko zdrav in če so Mariborčani pljunili na pravilnik, je napravil to Golouh, ki ima zaslombo v srbskih centrumaših. Prvo vprašanje je, ali si socialist ali nisi. Glavni odbor ne bo rešil mariborskega vprašanja, dokler bo tak, kakršen je sedaj. Rešili ga bomo torej sami.

Z eno južnih skupin smo tudi načelu ločeni. Lapčević je govoril na shodu v Beogradu proti kmečkemu sloju. Tega vprašanja mi ne bomo reševali skupno z Lapčevićem.

Sodr. Ivan Krušič (Trbovlje): Nikakor nisem za podaljšanje roka, katerega je predlagal soodr. dr. Korun za posamezne člane Kocmurjeve ljubljanske organizacije. Če glavni odbor ni izvršil tozadavnega sklepa celjske konference, tudi tega ne bo izvršil.

Sodr. Franc Padar (Tržič) predlaga v imenu krajevne politične organizacije v Tržiču naslednjo resolucijo:

Strankinemu zboru predlagamo sledeče: V stranki naj si člani med seboj ne vikajo, temveč tikajo in sicer brez ozi-

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in uravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

ra na starost ali funkcijo v stranki. S tem naj se goji medsebojno prijateljstvo in zaupanje.

Podružnica Križe in Tržič želita, da naj bi strankin zbor vplival na to, da se kolikor mogoče odstranijo osebna sovraštva. Če se kdo čuti užaljenega, naj uporabi strankino razsodišče, kjer naj se taki spori izravnavajo.

Osebe, katere ovirajo skupno delovanje ali onemogočajo zedinjenje, naj padejo in naj se nadomestijo s takimi, ki imajo več zmisla za združenje, ne pa za razkol.

Sodr. Zv. Bernot: Glede te točke dnevnega reda nimamo nikakih detajlnih predlogov, ker se bo o tej stvari razpravljalo na konferenci v Beogradu 19. januarja 1923., samo sledeče smernice:

Glede internacionalne združitve ne moremo čakati, da se bodo sodrugi v glavnem odboru dokregali, treba je takoj poskrbeti, da bomo internacionalno združeni že januarja 1923.

V glavni odbor bo pošiljala člane pokrajinska organizacija kot taka. Kongres naj bi se vršil po delegacijah, in tudi v glavni odbor, ali kakor se bo že imenoval skupni strankin forum, naj se pošilja istotako delegacijo. Pokrajinski odbor naj v okviru teh smernic sam odloča.

Načelnosti in organizacije še vedno ne razumemo. Če kdo izstopi iz organizacije, kratkoma lahko konstatiramo, da ni več naš. Tako moramo govoriti z vseini sodrugi. Ni socialist, kdor ni organiziran! Kdor se ne čuti člana družbe, ne more odločevati v tej družbi.

Sodr. dr. Korun: Kdor je v strankini organizaciji ima pravice in dolžnosti. Lahko pa je socialist tudi tisti, ki ni organiziran, samo v stranki nima nobene besede.

FR. ROJEC:

Boj na življenje in smrt.

V.

Reisner je kmalu po uvedbi maksimiranja odstopil kot predsednik Osrednje zveze in je obenem odložil tudi posle I. podpredsednika v Centralni zvezi v Beogradu. Pisal je tajniku Osrednje zveze poslovilno pismo, v katerem pa ni jasno povedal, zakaj odstopa. Kot vzrok je navedel to-le:

»Odstopiti sem nameraval že pred 4 meseci, nisem pa hotel Osrednjo zvezo spraviti v zadrego zaradi odborništvu v Centralni zvezi, ker bi sicer naša Osrednja zveza pri mnogo važnih sestankih ne bila v Beogradu zastopana.

Ta obzir sedaj zame ne velja več. Kar se je do mojem prizadevanju doseglo v prid Osrednje zveze, je ali obledelo ali postalo zasluga drugih: kar se je zgodilo slabega ali se še ni doseglo, kar zahteva-

mo, je v krogih Osrednje zveze edino moja krivda. In vi vsi skupaj niste znali v Osrednji zvezi tega prepričati!

Toda ne ta moj osebni občutek je povod, da odklanjam nadaljno odborništvu — jaz prav lahko shajam brez priznanja in prenašam graje, kar sem vam dostikrat dokazal — temveč edino želja, da se v Osrednji zvezi čimprej povrne organizacijska harmonija.

Poskusite postati čisto stanovska Zveza! Jaz vam odkritosrčno želim polno najlepših uspehov!

Splošno mnenje je bilo, da mu je za odstop dal največ povoda naš protestni shod v »Mestnem domu« dne 18. aprila 1922. Naš »osebni občutek« v tej zadevi pa je bil tudi ta da je Reisner postal nemogoč kot predsednik Osrednje zveze v tistem trenutku, ko smo zaznali, da je delal za naše maksimiranje. Tega svojega dela ni nikakor mogel pobijati na pristojnem mestu, kakor smo mi kot člani

Osrednje zveze opravičeno zahtevali od njega, dokler je bil njen predsednik. Ni imel torej drugega izhoda iz te zadrege kakor tega, da je dal slovo Osrednji zvezi in pustil nas na cedilu v začetku najhujše stiske.

Reisnerjevo pismo je na naslednji seji Osred. zveze dne 2. maja prebral I. podpredsednik Dolžan in predlagal, da se izreče Reisnerju soglasna zahvala za njegovo delovanje v prid državnim nameščencem. Temu predlogu smo se zastopniki neuradniških organizacij odločno uprli ter zahtevali, da se predlog umakne. Med uradniškimi zastopniki je nastal zaradi tega velik hrup. Potem pa so poskušali z zvijačnimi govorancami nas na vsak način pregovoriti, da bi glasovali za predlog. Zatrjevali so nam, da je Reisner popolnoma nedolžen v zadevi našega maksimiranja in da je vedno nepristransko delal tudi za nas, da si smo jim že lahko pokazali na najnovejše »Jutrovo« po-

Sodr. Bernot nadaljuje: Zbor naj da v tej smeri pokrajinskemu odboru polnomoč, da ukrene, kar misli, da je potrebno. Pokrajinski odbor naj bi se razširil tako, da bo res predstavljal voljo vsega slovenskega politično organizirane proletariata.

Tak širši pokrajinski odbor naj ima polnomoč, da v zadevi glavnega odbora ukrepa po svoji najboljši zavesti. Organizacija, ki ima $\frac{1}{25}$ članov, naj ima pravico na svojega člana v širšem odboru; tisti, ki ga imajo že po sedanjem pravilniku, dobe še enega nadaljnega člana. Okrožni zbori volijo že po dosedanem pravilniku v pokrajinski odbor po enega člana, če ima okrožna organizacija $\frac{1}{10}$ članov.

Vse pokrajine morajo ostati samostojne, kakor so upravno samostojne še celo okrožne organizacije. Politiko pa mora določevati skupni forum. Zastopnike v tega voli pokrajinski kongres, če pa tega ni, pa širši pokrajinski odbor.

Sodr. predsednik da predlog soodr. Bernota na glasovanje. Predlog je bil soglasno sprejet.

Sodr. dr. Korun: Stavi naj se na glasovanje resolucija soodr. Padarja iz Tržiča glede tikanja.

Predlog krajevnega političnega organizacije v Križah je bil soglasno sprejet.

(Dalje prih.)

Politične vesti.

+ **Koncem meseca** bomo zopet »bogatiji« za dva lista. V Zvezni tiskarni bo začelo izhajati glasilo radikalcev »Jutranje novosti«, Blasnikova tiskarna pa bo tiskala Šusteršičev »Ljudski dnevnik«. Radikalsko glasilo bo urejeval g. Andrej Gaberšček, Šusteršič bo urednikoval sam, ker baje niemu kakor radikalcem slaba prede za urednike. Najbrže bosta oba lista izhajala le do volitev, po vzorcu demokratske »Napredne Ljubljane« pred občinskimi volitvami v Ljubljani.

+ **Radikalci so si v laseh.** Bivši prometni minister Stanič napada v belgrajskih listih svojega naslednika Jankoviča. Položaj finančnega ministra Stojadinoviča je baje omajian, demokratski listi poročajo, da ga je pozval Protić, da naj kot njegov somišljenik izstopi iz vlade. Stojadinović vse te vesti preklicuje, Stari Pašić ima sitnosti radi svojega sina Radeta, ki je znan »trgovec«, vsi volilni okraji se ga otresajo, končno ga bodo mo-

ročilo o Reisnerjevi zaslugi za maksimiranje.

Čuditi smo se morali uradnikom, kako morejo nas smatrati za tako naivne, da hočejo Reisnerja pred nami oprati in nas prepričati, da ni nikdar storil tega, kar je sam javno priznal! Za uradništvo je res tako delal, da ga lahko hvali, toda hvali naj ga samo in naj nas ne sili, da bi poljubovali njegovo roko, ki nas davi. Naj mu hvaležni uradniki pišejo posamezno ali skupno zahvalna pisma, na sejo Osrednje zveze, kjer so navzoči tudi ogorčeni zastopniki po Reisnerjevem delu oškodovanih stanov, pa ta stvar ne spada! Ako bi bil Reisner pri maksimiranju tudi res popolnoma nedolžen, moramo biti njegovi nasprotniki že zaradi tega, ker pripada politični stranki, ki je povzročila naše maksimiranje. Iz tega vzroka se hočemo odločno boriti tudi proti vsakemu političnemu delu pristašev demokratske stranke, dokler nam ta ne popravi grde soci-

rali voliti Bosanci, a tudi Bosna ponosna si tega ne šteje v čast.

+ **Zastopnik sovjetske vlade** Korškov bo došel te dni v Belgrad, da uredi vprašanje povratka naših državljanov, ki so še v Rusiji in onih emigrantov iz Rusije, ki se žele vrniti v domovino. Naših državljanov je v Rusiji še približno 10 tisoč.

+ **Stamboljski**, bolgarski ministrski predsednik, prorokuje nadaljevanje vojne med Turčijo in Grško. 23. t. m. je izjavil nekemu rumunskemu časnikarju, da se boji da bo prišlo med Turčijo in Grško do novih spopadov, Bolgarska da bo ostala nevtralna v tem slučaju. Grki so bili menda še premalo teneni.

+ **Pred zaključkom konference v Lausanni.** Po velikih dogodkih v ruhrskem ozemlju in senzacionalnih vesteh o ruskih in madžarskih vojnih pripravah, je zanimanje za lozansko konferenco prenehalo. Švicarska brzoglavna agentura poroča dne 23. t. m., da bo konferenca kmalu zaključena in da bo odpotoval angleški delegat 31. t. m. v domovino. Prihodnji ponedeljek bodo zavezniki izročili Turkom načrt mirovne pogodbe. Turki bodo dobili tridnevni rok, da načrt prouče.

Stavka v Šleziji. V Bielitzu je izbruhnila 23. t. m. velika stavka. Vsi obrati, tudi elektrarne in cestna železnica stoje. Prišlo je do izgredov, da je nasopilo vojaštvo, ki je zastražilo tudi tovarne.

+ **Politični atentat v Parizu.** Neka Germaine Berthon, francoska anarhistinja je ustrelila v ponedeljek urednika šovinističnega lista Plathua. Hotela je umoriti glavnega urednika Leona Daueta, ki je leta 1914. s Karlom Maurrasom bil prvi povzročitelj umora socialističnega voditelja Jaurès-a, ki je nastopal proti vojni. Francoski tisk o atentatu sumljivo molči, iz česar se da sklepati, da je položaj zelo napet in ogorčenje proti sedanjim francoski politiki zelo veliko. Leon Daude je duševni voditelj reakcionarne in šovinistične protidelavske politike.

+ **Francozi so se odločili** pritisniti na Nemce z upostavitvijo carinske meje med ruhrskim ozemljem in ostalo Nemčijo 25. zjutraj bi moral prenehati štrajk rudarjev in kovinarjev. Zato pa izgleda, da bodo stopili v stavko železničarji. V torek in sredo so začele nerednosti v prometni službi. — 24. se je vršila v Mainz razprava proti nemškimi industrialcem. Thyssen je bil obsojen na pol milijona frankov globe, njegovi tovariši takisto na visoke denarne kazni. — Neka-

alne krivice, ki jo je nam storila z barbarškim maksimiranjem!

Še večje začudenje in opravičeno ogorčenje pa je izval v naši vrsti neki poduradnik iz finančne kontrole, ki je vprično nas nesramno pljunil v lastno skledo na ta način, da je začel zagovarjati Reisnerja in izjavil, da bo glasoval z obema rokama za predlagano zahvalo. Bil je sam prikrajšan po maksimiranju na draginskih rodbinskih dokladah, a to ga ni motilo. Bil je na potu, da postane uradnik. Zato je prostaško izdal korist in čast svojega stanu ter se podviral s svojo brezznačajnostjo, da bi se prikupil uradništvu, ki bi ga naj čimprej dvignilo v svoje vrste. Najbrž si je mislil: »Kaj me briga trpljenje mojih sedanjih maksimiranih tovarišev! Vsak naj si sam pomaga, kakor ve in zna. Jaz moram skrbeti v prvi vrsti zase. Postanem uradnik, in maksimiranje se zame neha. Dobival bom spet draginjske doklade za vse otroke in

teri hrvatski listi poročajo, da pripravljajo amsterdamska strokovna internacionala generalno protestno stavko radi zasedbe ruhrskega ozemlja, stavka da bo trajala en dan — 30 t. m. — Baje bodo stavkale tudi jugoslovanske organizacije. Mi dolej o tej stavki še nismo dobili nobenega službenega obvestila iz Amsterdama, povedali smo pa že, da najostrejšje obsojamo nasilje Francozov.

KONCESIONIRANO ODIRANJE.

Sodrug nam pošilja: Bil sem včeraj v »Narodni kavarni« v Ljubljani, da se sestanem z nekim prijateljem. Naročim kapucinec. Pri odhodu sem se sicer začudil, ko mi je — seveda nedolžni — plačilni natakar povedal, da so kavarniške cene kar čez noč poskočile, pa sem požrl to začudenje in odračunal tisto diferenco 25 par. Začudil sem se, ker se ne spominjam, da bi bil kje bral naznanilo nove podražitve; požrl sem začudenje, ko sem se spomnil, da so podražena za našo »solidno« trgovino in obrt tako delkatne stvari, da gresta najrajši z molkom preko njih — kakor ropar, ki za kantonom napade mimo dočega. Čez par ur sem seznovala začudil, sedaj pa zares. Stopil sem po operni predstavi, ki sem jo ta večer obiskal — redka prilika za nas proletarce — na kapucinec v »Zvezdo«. Še isti večer, ko sem ga v »Narodni kavarni« plačal po 1.75 Din, sem moral v »Zvezdi« dati 2.25 Din. Sodr. urednik, ali mi moreš to reč razložiti? Moji možgani so namreč najbrže čisto zanič, da so mi pred to uganko odpovedali.

Op. ured.: Tolažbe našemu ubogemu sodrugu ne vemo posebne, kvečjemu da bi mu to povedali: Bojkotiraj podjetja, kjer se na takšen očiten način prepričaš, da te odirajo. Povej povsod in vsakomur, kje so te odrli, da se bo vedel paziti. Sploh ne izdajaj denaria za stvari, ki jih nujno ne potrebuješ. Tiste kapucine bi si n. pr. lahko prihranil — meniš, da ne? Meniš, da ti bo kaj drugega pomagalo, če ne pričneš pri sebi in pridobivaš še druge zase? Pri neverjetni požrečnosti naših pridobitnih slojev, ki gledajo samo na to, kje bi kakšno priliko pograbili, da ji ne uide noben vinar — saj vidiš, kako so izrabili valutni padec in ga še sedaj izrabljajo, ko gre valuta zopet gor! — pri tej požrečnosti ne pomaga nič drugega, nego da jo z bojkotom prisiliš na kolena. Ne čakaj na drugačno pomoč, posebno pa ne misli, da bodo kaj zalegli fermani slovenske pokrajinske uprave proti veletrgov-

nesrečno vprašanje maksimiranja bo zame ugodno rešeno. Zatorej živel Reisner, ki tako dobro dela za nas!»

Ta dični zastopnik ubogih maksimiranih stanov kot II. podpredsednik v Osrednji zvezi je moral slišati od naše strani mnogo trpkih očitkov in ugovorov, ki pa ga niso ganili. Nestrpnost je čakal, da bi dvignil obe roki in dal Reisnerju zasluženo zahvalo. Drugi zastopniki neuradniških organizacij smo začeli vstajati, da zapustimo sejo. Teda pa je seji predsedujoči Dožan spoznal svojo neuspeh izjavil, da stvar nima pomena, ako ni zahvala izrečena soglasno, in umaknil svoj predlog.

Uradniški zastopniki v Osrednji zvezi so do večini pristaši demokratske stranke. Nekateri so jako zagrabljeni, drugi so bolj skriti. Ker se v to stvarno zateka o najrajše ljudje, ki nima o srca za nižje stanove, se razume, da se tudi naši demokratski uradniki niso družili z nami

cem Ti fermari — o enem smo včeraj pisali — so takšni, kakor da jih sestavlja-jo ljudje, ki živijo pod zemljo, ne pa v življenju. Ali se ti ne zdi smešno, da se fermari, o katerem smo včeraj poročali, obrača proti težko verjetnem oddajanju blaga s strani ljubljanskih veletrgovcev svojim odjemalcem za tujo valuto namesto domačo, namesto da bi se odlok pokrajinske uprave obrnil naravnost proti zviševanju cen — kar bi bilo vsaj nekaj pozitivnega? Pustj takšne vladne cinizme na stran, delaj in pomagaj nam organizirati enotno organizacijo vseh konsumentov, ki bo znala v pravem trenutku nastopiti z obsežnim bojkotom proti kramarskemu izkoriščevalstvu. Ne pozabi, da so zastopniki slovenske trgovine še pred par dnevi izjavili na pokrajinski upravi, da ne bo ta trgovina izrabila sedanje valutne polomije za zvišanje cen — par dni nato, pa se je ista trgovina okoristila od te polomije in še celo tedaj, ko je nehala biti polomija. Takšna je slovenska buržoazija — in proti njej vam ne kaže drugega, kot da nastopimo sami z vsemi sredstvi in z vso energijo).

Dnevne vesti.

Seja Pokrajinskega načelstva SSJ in KDZ se bo vršila v soboto, dne 27. t. m. ob 10. dopoldne v uredništvu »Naprejak«.

Stari Liebkecht, Bebelov prijatelj, je nekoč pisal: Delavec, ki čita in plačuje namesto delavskega lista glasilo svojega zatiralca, dela sledeče: duševno mori samega sebe, je izdajalec svojih razrednih koristi in radi tega zločinec. Časopisje je danes tisto sredstvo, ki nas zaslužnjuje najuspešnejše, če bo pa proletarsko časopisje veliko in razširjeno, bo najbolj učinkovito orožje za naše osvoboditve. — In še to si zapomni: časopisje bo tista eksplozivna snov, ki bo razrušila kitajski zid, o katerem si čital včeraj poseben članek. Če ni vselej kratkočasen naš list, vedi, da pišemo samo za pametne ljudje! Pa je premalo, če boš samo prikimal, kakor je premalo, če si sicer sam naročen in čitaš — pridobivati mu moraš naročnike in razširjati ga povsod!

Predsedstvo pokrajinske uprave za Slovenijo objavlja: Vsi oni izseljenci, ki se pripravljajo, oziroma ki so se namenili izseliti se v Meksiko, se opozarja, da vlada tamkaj splošna stagnacija v delu in da za sedaj ni izgleda na izboljšanje tamkajšnjih razmer.

v Osrednji zvezi iz kake človekoljubne simpatije do nas, ampak iz potrebe da bi sami več dosegli zase. Niso odkritosrčni prijatelji socialne pravičnosti, katera edina bi mogla zagotoviti strono in dostojno življenje vsem našim državljanom nameščencem. Čutili smo večkrat le preočito, da jim delo, ki bi bilo nam v prid ni prihajalo iz srčne dobrohotnosti, ampak je bilo le boli prisiljeno zaradi Osrednje zveze. To je po našem mnenju tudi vzrok, da se ni izposlovalo ukinitje maksimiranja. Čul sem sam poštenega socialno čutečega uradnika, ki je rekel da bi nikdar ne bilo prišlo do maksimiranja, ako bi ga ne bilo želelo samo uradništvo ali pa če bi bilo to takoj odločno in resno nastopilo proti maksimiranju, kar je bila njegova socialna in moralna dolžnost.

Pod mučnimi vtisi množičnih dogodkov in dogodbe v tej zadevi, ktere sem že obelodanil in katerih še nisem zapisal se je obupanim maksimirancem že vsiljevalo tudi več ali manj opravičeno

I. redni občni zbor Slovenskega zdravniškega društva v Ljubljani se bo vršil 31. januarja ob 16.30 v mestni posvetovalnici s sledečim dnevnim redom: 1. letno poročilo odbora; 2. poročilo o dr. Löschner - Maderjevi ustanovi; 3. volitev predsednika in odbora ter dveh revizorjev računskih zaključkov društva in dr. Löschner - Maderjeve ustanove; 4. določitev časopisov; 5. določitev društvenih prispevkov; 6. samostalni predlogi; 7. slučajnosti. — Odbor.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozna & Ko., Trzič, ki so najboljši in najcenejši in ker s tem pomagate k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana, Breg 20.

Ljubljana.

Čevljarska zadruga nam pošilja z ozirom na notico »Slišali smo...«, priobčeno v 17. številki, dopis, v katerem konstatira, da se je v nedeljo v resnici vršil nje izredni občni zbor, da pa ni imel na dnevnem redu točke o povišanju cen čevljarskim izdelkom in da o tej stvari na občni zbor sploh ni sklepal, najmanj pa tako, da bi se cene najslabši obutvi zvišale na 400 Din.

Celje.

Občuten argument. V ponedeljek zvečer sta se sešla v kavarni »Evropa« dr. Novačan in Vlado Pušenjak, bivši poslanec in odgovorni urednik »Slov. gospodarja«. Sedela sta pri isti mizi in se pogovarjala. Ko se je Pušenjak dvignil, da bi odšel, je dr. Novačan iztegnil roko ter pritisnil Pušenjaku dve za uho s pristavkom, da mu ji poklanja v honorar za vse infamne napade v »Slov. gospodarju«. G. Pušenjak je klical navzoče goste za priče, pa so se vsi tako obnašali, da je bilo videti, kako mu privoščijo Novačanovo lekcijo. — Smo se torej zmotili, ko smo pisali, da se vračamo v politiki v dobo deklamacij in omelet, kajti naši »republikanci« postajajo »radikalni«... zaenkrat samo še v kavarnah in v demagogiji.

Maribor.

Premog za revnejše sloje razdeljuje Mestni magistrat. Nakaznice se dobe proti takojšnjemu plačilu v magistratnem knjigovodstvu soba št. 4. Stranke, ki so še dobile nakaznice, naj tekem tega tedna prevzamejo premog v skladišču v Vojašniški ul. 15.

domnevanje, da naše sebično politično uradništvo nalašč zadržuje ukinitje maksimiranja in da sletkari proti odpravi tega za našimi hrbti, češ, kolikor delj bodo maksimirani sluge in poduradniki, toliko delj bomo mi dobivali draginjske doklade za vse otroke! Mors tua vita mea!

Ker smo možko odrekli zahtevano zahvalo Reiserju v Osrednji zvezi, je tudi naše politično uradništvo poleg svoje nekulturne zavisti in sebičnosti začelo zoper nas kuhati še strankarsko zlobo in škodoželjnost. Začeli so nas dičiti uradniški inteligenti zaplotniško napadati po časopisih, namesto da bi z nami složno nastopili za odpravo maksimiranja. Takrat se je naš boj na življenje in smrt zaradi odvzetih draginjskih rodinjskih doklad začel še izdatno boostrovati, kar je končno prisililo večino neuradniških organizacij, da so izstopile iz Osrednje zveze. Nič ni pomagal Reiserjev opomin: »Poskusite postati čisto stanovska zveza!«

Gospodarstvo.

= Vrednost denarja. 1 dolar velja 102—103 Din, 1 lira 4.75—4.90 Din, 1 češka krona 2.85—2.88 Din, 100 avstrijskih kron 14 par, 100 nemških mark 55 par. V Curihu velja 100 naših dinarjev 4.75 švicarskih frankov.

= Nova podražitev žveplenk se nam obeta, ker je uprava državnih monopolov zvišala monopolsko pristojbino nanje. »Merodajni krogi« nas sicer tolažajo s tem, da se maksimalna prodajna cena vžigalic ne bo spremenila, toda mi vemo, kako je s temi merodajnimi obljubami, zlasti še, če so monopolne. Našim bralcem postavljamo čisto resen predlog: Če hočejo s prižigalnim materialom nekaj prištediti, naj si nabavijo male benzinske prižigalnice, kakor so povsod naprodaj. Izdali bodo sicer enkrat več, kot jih stane škatlica žveplenk, ampak v kratkem času se bo ta izdatek kril. Človeku, ki vodi svoje račune, je ta stvar sama po sebi umevna. In zlasti socialist je dolžan voditi račun v svojih dohodkih in izdatkih.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Drama:

Četrtek, 25. jan. »Čudež sv. Antona« in »Črna dama iz sonetov«. Red A.
Petek, 26. jan. »Lilium«. Red D.

Opera:

Četrtek, 25. jan. »Nžava«. Red D.
Petek, 26. jan. »Gorenjski slavček«. Red A.

KORISTNE IDEJE.

Na vukovarskem kongresu leta 1920, ni bilo ekstremnejšega boljše vika nego je bil slovenski boljševik Fabjančič. Takrat je bila estremnost koristna, saj je bila vsa »masa« ekstremna. — Pred par dnevi pa ni bilo ponižnejšega klecarja pred foteljem notranjega ministra, nego je bil slovenski boljševik Fabjančič. Šlo je za ustanovitev uradno priznane komunistične stranke v Ljubljani. In ponižnost je šla tako daleč, da je denuncirala buržoazijskemu vrhovnemu policijskemu komandantu lastne brate, srbske in hrvaške, češ, mi nismo kakor oni, mi vam ne bomo nevarni. Komunist, ki denuncira komuniste — sramota! Kaj poreče slovenski komunist čni proletariat o takšni stranki, ki bi trpela podobne elemente? Morda nič. Ker tokrat je ponižnost koristna, saj prosí vsa »masa« kruha. Koristno je zavjati ideje v tak papir, ki je »masi« všeč.

Dopisi.

Iz Zidanega mosta. Poslušajte sodruge, kako sramotno postopata bolniška blagajna v Laškem in njena centrala v Ljubljani z delavstvom. Prizadeti delavci cementarne v Zidanem mostu plačujejo lepe prispevke za bolniško blagajno. Tudi podjetje plačuje levo polovico za svoje delavce. Toda čemu ta plačila? Veliko vprašanje. Če kak delavec zbolí, ali se mu kaj zgodi ali njegova družina oboli in si išče pravočasno zdravniško pomoč, je ponavadi ne najde. Zdravnik je namreč v oddaljenem kraju in prihaja komaj dvakrat na teden samo za poldruge ure v Zidanem most. Preje te bilo še huiše. Član, ki nenadno in hudo oboli, naj torej sam zase skrbi in plača, če pa tega noče — in največkrat tudi ne more — naj pa krepa v blagajni ga vdraščajo: Ali ne veš, da nša

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Preprosti Franceti Kremen niso imeli lahkega stališča. Čim bolj so si napejali možgane tem slabše je bilo; nikamor niso mogli iz velike zagate. Vsako vprašanje je imelo svoje dobre in slabe strani. Kdor je govoril zadnji, je vselej imel boljše argumente kot govornik pred njim. Človek si ni mogel pomagati, da ne bi bil simpatiziral z Belgijo in Francjo, to je res; toda kdo bi mogel simpatizirati z angleškimi vladajočimi sloji? Anglija je vendar dedna sovražnica Amerike — saj je tako zapisano celo v šolskih knjgah! Od mladih let smo se učili, da je bila svoboda Amerike kupljena s krvjo naših očetov, ki so se bojevali proti tiranski Angliji. In kdo ne bi sovražil ameriških kapitalistov in napihnjencev, ki obogate čez noč, pa si takoj najamejo služabnike in služabnice iz Anglije, nosijo se po angleški modi in posnemajo slabe angleške navade. Beseda »Anglija« pomeni poprečnemu preprostemu Američanu privilegij aristokracije, kulturo vladajočega razreda, sistem izkoriščanja, proti kateremu se upira. Na drugi strani je Nemčija, I. W. W. med državami, država, ki ni imela nikdar prilike, da se tudi ona okoristi in zdaj se je dvignila, da si poišče priliko. Nemci so se tudi potrudili, da prikažejo svojo stran kolikor mogoče v dobri luči; z drugo besedo se to pravi, da so nadarjeni, medtem ko Anglež — vrag ga vzemi — zaviha nos in gre svojo pot, ne meneč se, kaj sodi ves svet o njem.

Tako so se tepla mišljenja med seboj v leevillski socialistični organizaciji. Kazalo pa je takoj od začetka, da so bile simpatije večine na strani Nemcev, in večina — tista nemisleča večina, ki samo sledi voditeljem — je odločujoča sila v vsaki organizaciji. Kaj so pa zahtevali od ameriških socialistov? Nič drugega kakor to, da nadaljujejo svoje delo, ki ga vrše že leta in leta! Vodijo naj boj proti vojni, proti blokadi, proti pošiljanju živih v Evropo za nasičevanje zavezniškov in podaljševanje vojne. In to se je zgodilo. Socialistični stroj je šel svojo pot brez ozira na vse sile na zemlji, v ne-

»Uradni list« številka ta in ta, da se sploh pod temi pogoji ne izplača nobena podpora? Tako torej! Se bomo pa drugače še pomenili! Prizadevali smo si že zadoosti in celo naše ravnateljstvo si je prizadevalo, da dobimo pravega zdravnika. ki bi bil tu v tem kraju s 300 ljudmi stalno nameščen, ali prošnje niso bile uslišane. Danes, ko prosijo člani za povrnitev stroškov, jim pa očitajo, da so imeli na razpolago zdravniško pomoč — zakaj se je torej niso poslužili? Mi ugotavljamo, da je v tem očitku laž, kličemo pa z vsemi našimi zaupniki tistega gospoda od ljubljanske blagajniške centrale, ki nam je posebno naklonjen naj sam sem pride, da se z njim lepo ustmeno in na tihem pogovorimo. Ker če bi hoteli vse v javnost spraviti, bi bilo lahko preveč. Res, da smo doslej še zmirom spoli, ali gospodje zdaj bedimo, ker nas take krivice bude. Dajte nam torej takojšnji odgovor in nam krivice popravite, ker drugače boste imeli z javnostjo več sitnosti. Toliko za danes. — Prizadeti delavci v Zidanem mostu.

Volilni shodi dr. Korošca v Savinjski dolini. S posebno in drugačno taktiko kakor nekdanj nastopa dr. Korošec letos na svojem pohodu po Savinjski dolini. Nič več ni tako bojevit, kakor je bil nekoč. Bil sem včasih na premogih njego-

vih shodih, ga torej že dobro poznam. Da bi bil pa kdaj poprej tako prosjačil za glasove kakor pred letošnjimi voltvami, tega se ne spominjam. Bil sem nedavno na nekem njegovem volilnem shodu; gostilniška soba je bila polna ljudi, seveda ne samih njegovih somišljenkov, temveč dobra polovica je bila nasprotnikov različnih strank. Uvodoma je govoril o zunanjo političnem položaju naše države, ki res ni rožnat, kar sami vemo. Nato je razgrinjal sliko notranjega političnega življenja v Jugoslaviji s posebnim ozirom na Slovenijo. Glavno njegovo orožje je avtonomija, katero zagovarja včasih zelo nerodno, ali — saj to velja samo nerazsodni masi . . . Drugih strank se loti prav nepremišljeno; samostojneže napada, kakor da so s svojim Pucljem obvladali ves položaj v Belgradu. Samostojneži so pa tudi špekulantje, smešno je, se radi njih toliko razburjati, meščanska stranka so in živijo od ljudske nevednosti kakor vse druge kapitalistične stranke. Socialiste dr. Korošec rad napada, vendar, kar nas brigajo Belje, saj smo v stranki sami najprej obračunali s tistimi, ki niso spadali med nas. Ponosni mo na to, da je naša stranka sedaj čista. Da simpatizira dr. Korošec z Zarjani in komunisti, je pač razumljivo, saj so bili pri ljubljanskih volitvah tisti, ki so klerikal-

besih nad zemljo in v peklju pod zemljo. Kdo bi mogel zahtevati od Franceta Kremena, naj preneha agitirati za višjo mezdo in osemurni delavnik? Ali je bil kdo, ki ne bi bil vnaprej vedel, kaj mu France odgovori? Pojdite se soliti!

Kljub temu je treba priznati, da se France nikakor ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi na kakršenkoli način vzel kajzerjev denar. Res so bile tradicije socialističnega gibanja nemške tradicije, toda bile so nemške protivladne tradicije. France je bil zadnji človek, ki bi bil priznal, da ima nemški cesar vsaj mrvico človečnosti v sebi; v njegovih očeh je bil kajzer »utelešeni hudič«, in sama misel, da bi storil kaj takega, kar bi ugajalo hudiču-monarhu, mu je jemala sapo. Zavedal se je tudi, da je zelo slabo za socialistično gibanje, dokler se najde ena sama oseba, ki sumi, da prejema socialiti — čeprav nevede in nehote — umazan denar nemške vlade. France si je namah predstavil, kaj bi bilo, če bi leevillski »Herald« prejel poročilo o nocojšnji razpravi! In v trenutku, ko je javnost razpaljena radi torpediranja »Lusitanije«!

Ko se je razburjenost med člani nekoliko poglobila, je Tržan predlagal, da odbor za list temeljito prešče vire denarja, ki je bil prispevan, in da vrne vsak cent, ki ni prišel od socialistov in prijateljev socializma. Organizacija je glasovala za predlog — še celo Nemci so glasovali zanj. Zakaj ne? Naj se vrši preiskava! Socialistično gibanje je bilo vselej čisto in ničesar nima skrivati.

Tedaj je pa nastal nov spor. Klodel je predlagal, da se izvoli tudi Tržan v odbor za list, radikalci so pa ostro nasprotovali. To bi bilo toliko kot nezaupnica vsemu odboru in kdaj je odbor zaslužil to kazen? Baggs, član angleške narodnosti, je zagovarjal predlog, češ da Tržan morda res odkrije kakšno blato. Zopet jeza! Kremen so odklonili predlog z veliko večino — ne da bi zakrili kakšno korupcijo, o kateri so bili globoko prepričani, da je ni, pač pa zato, da se ohrani zaupanje v stari odbor, ki je bil pod vodstvom Jakoba, njihovega organizatorja, tako agilnega.

(Dalje prih.)

cem najvernejše sledili. Dr. Korošec je trdil, da bo polovica komunistov volila klerikalno stranko. Na koncu je še enkrat za božjo voljo rotil vse, svoje in nasprotnike, naj oddajo svoj glas njegovi stranki. — Dr. Šušteršiča ni omenil — že ve, zakaj!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ)
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJSKA TISKARNA
LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA STEV. 6
REGISTROVANA ZADRUGA · OMEJENO ZAVEZO.
TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPANSTVA IN URADE. NAJMODERNEJSE PLAKATE IN VABILA
„ ZA SHODE IN VESELICE „
LETNE ZAKLJUČKE
NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
„ BROSUR ITD. „
STEREOTIPIJA. LITOGRAFIJA.

Razno perilo

za dame, gospode in deco
priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Pridobivajte naročnike!

BERSON
GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE
ceneje in trajnije so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti viagi i mraza!

NOVOSTI ZA

PLESNO SEZIJU!

A. ŠKROVIC nasl. R. SOSS
LJUBLJANA, Mestni trg št. 19.